

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Рокитнівського районного суду Рівненської області
17.12.2024**

м. Рівне, 2024 рік

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.12.2024 групою НПМ здійснено відвідування Рокитнівського районного суду Рівненської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Черняк Артем Сергійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Пилипчук Микола Володимирович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Слободенюк Інна Валентинівна, представник громадської організації.

Керівництво установи:

Верзун Оксана Петрівна - голова суду;

Вереницька Тетяна Григорівна – керівник апарату суду.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі за адресою: вул. Вишневецького Олександра, 14, с. Рокитне, Сарненський район, Рівненська область, 34200.

У будівлі суду розміщено дві зали призначені для слухання кримінальних та цивільних справ, в яких встановлено систему відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції (фото 1, 2). Частина судових засідань відбуваються у дистанційному форматі.

В будівлі суду облаштовано три входи/виходи – головний (центральный) та два службових (конвойних).

На вході до суду наявна інформація про найменування судового органу. Охорона приміщення суду та пропускний режим здійснюються працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. На пропускному пункті наявна аптечка, в якій містяться ліки необхідні для надання домедичної допомоги.

Конвоювання здійснює рота конвойної служби Головного управління Національної поліції України у Рівненській області.

Центральний вхід до суду обладнаний пандусом.

На першому поверсі будівлі суду розміщено: 2 камери, приміщення для розміщення особового складу конвою та окремих санвузол для підсудних (засуджених).

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік приймання громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо (фото 3).

Протягом 2023 та 2024 років не надходило скарг від підсудних (засуджених) осіб на умови тримання на адресу суду.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НППМ не здійснювалося.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі-ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість в суді наявні дві металеві клітки (фото 4) для підсудних (засуджених). За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

2. Також слід зазначити, що пунктом 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 передбачено, що площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4,0 м². Натомість, площа наявних камер для підсудних (засуджених) становить 2,62 м² кожна.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

3. Відповідно до вимог ДБН «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність) доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 5.3, 6.1.8 та 6.3 ДБН Інклюзивність приміщення суду не обладнано вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду. Також відсутній пандус зі сторони спеціального входу/виходу суду.

4. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарні вузли у приміщенні суду не пристосовані для користування

маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на візку потрапити до санітарної кімнати.

5. У порушення пункту 7.2.20 ДБН В.2.2-26:2010, початок сходів та пандусу не позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху перед сходами (фото 5).

Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

6. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах підсудних (засуджених) за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), а саме: в приміщенні суду відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

7. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варти та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варти біля зовнішнього спеціального входу (фото 5).

Таким чином, порушується принцип ізольованості конвоювання, в результаті чого, такі обставини можуть призвести до виникнення надзвичайних подій, що в свою чергу є порушенням права на забезпечення безпеки в суді..

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

8. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливорює реалізацію їх права на професійну правничу допомогу.

Зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини, яке призводитиме до виплат Україною значних сум коштів в якості компенсації.

Згідно із пунктом 1 статті 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статтею 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковими для виконання.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд

з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху.

За цих підстав Європейський суд з прав людини постановив про порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Рівненській області:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Рокитнівському районному суду Рівненської області

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних;

3. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду;

4. Облаштувати суд кімнатою для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

5. Забезпечити обладнання боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або (при неможливості обладнання боксу) огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті.

До звіту додаються: Фотофіксація на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини**

Микола ПИЛИПЧУК

Фото 1

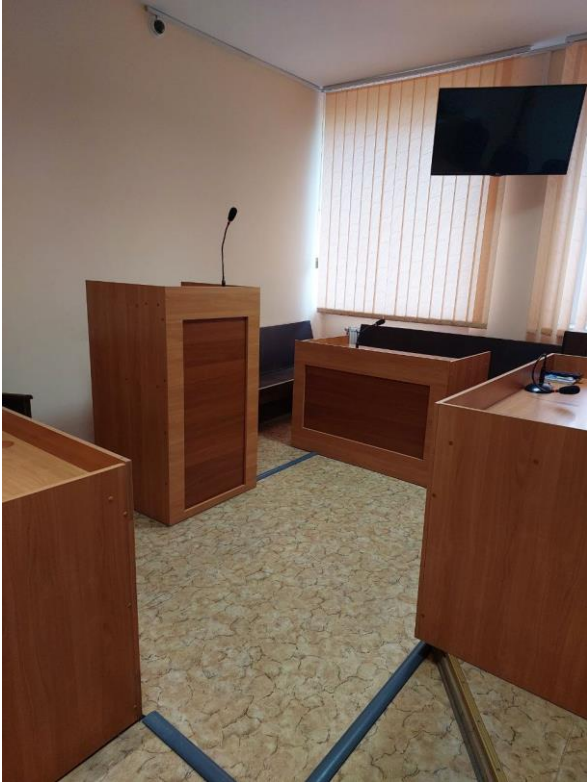

Фото 2

Фото 3

Фото 4

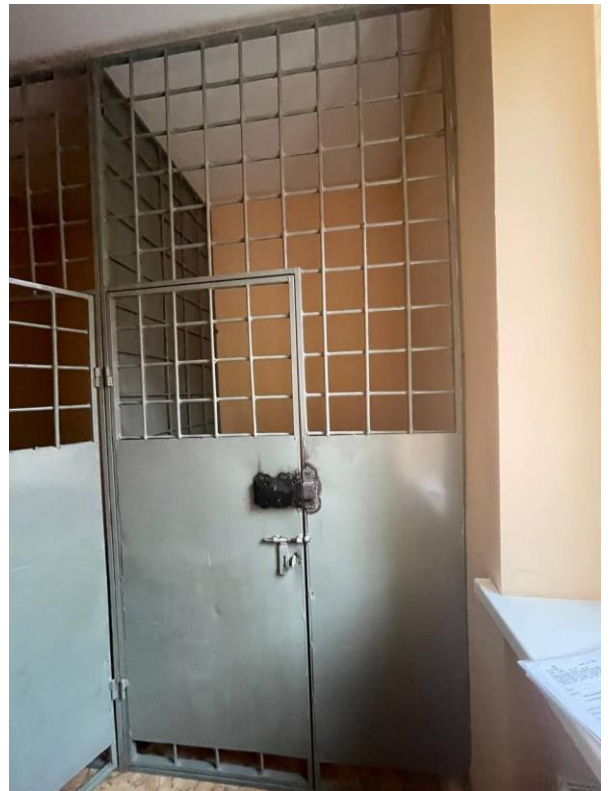

Фото 5

Фото 6

